

Állami gazdaságok tulajdonváltása a valódi dolgozók megkerülésével

Trükkös részvénytechnikák Mezőfalván

Az eredeti szándékkal szemben nem a dolgozók többsége, hanem a kiválasztottak egy szűk köre szerezhetett meghatározó, többségi tulajdont az egykori állami gazdaságban, a Mezőfalvai Mezőgazdasági Rt.-ben. A privatizáció nyertesei a menedzsmentből, illetve a nagyüzemnél addig alig vagy soha nem látott magánbefektetők közül kerültek ki. Közöttük találjuk például azt a Jármű Pált, aki Glattfelder Bélának, a gazdasági minisztérium politikai államtitkárának közeli rokona.

O. Horváth György

A termőföldjei minőségéről híres Mezőföld szívében található Mezőfalva. Az itt működő állami gazdaság jogutódja, a Mezőfalvai Mezőgazdasági Rt. (MM Rt.) az utóbbi években valamivel több mint 9 ezer hektárt bérel az államtól, s ebből 6500 hektár a szántó, 1,5 ezer hektár a gyepek. A társaság 2000 karácsonya előtt, egy költségvetési

törvény szavazása alkalmával módosított privatizációs törvény okán került abba az állami gazdasági körbe, amelyről a kormány tavaly márciusban döntött úgy, hogy az ÁPV Rt.-től térítésmentesen az MFB-hez kerül, s az állami bank végzi – a privatizációs törvény által már nem szabályozva – a magánosítást.

Az MM Rt. ennek megfelelően tavaly került az ott dolgozók és a me-

nedzsment, igazgatóság, felügyelőbizottság soraiból kikérülő magánbefektetők tulajdonába. Tavaly augusztus 14-én 30 milliós alaptőkével alapították a kivásárló részvénytársaságot, amely az MMB Mezőfalvai Befektetési Rt. (MMB Rt.) nevet kapta, s ebben többségi tulajdonrészrel bír az egy nappal korábban létrehozott Mezőfalva Invest Rt. (MI Rt.). Utóbbi cégben azonban nem találjuk meg a mezőfalvai állami gazdaság több száz dolgozóját. A szintén 30 milliós alaptőkéjű cég részvényeiből 9-9 milliót – 30-30 százalékos tulajdonrészt – jegyzett a cégbírói adatok szerint Jármű Pál és Zászlós Tibor, 6-6 millió forintot fordított a 10 ezer forintos névértékű részvényekbe Villányi László és József

Csaba, ami számukra 20-20 százalékos tulajdonarányt jelentett.

A vezető tisztségviselőkön túl az MMB Rt.-ben és az MI Rt.-ben az is közös, hogy a társaságokban fellelhető egy-egy elővásárlási jogot biztosító részvény, amely különleges szereppel bír: az MM Rt.-ben az MMB Rt. rendelkezik egy ilyen részvényrel, míg a volt állami gazdaság tényleges irányítását befolyásoló MI Rt.-ben József Csaba, aki az MI Rt.-ben egyben vezérigazgató is.

Kik ezek az emberek, akik közül néhányat már a kilencvenes évek elejétől ismerhetnek a volt állami gazdaság dolgozói, s akikkel most részvényesi sorsukban osztoznak?

Folytatás a 18. oldalon

A kétkezi dolgozók kisérszvényessé váltak Új birtokosokhoz kerültek a mezőfalvi földek

Folytatás a 17. oldalról

A mezőfalvi nagyüzemnél katonás fegyelmezettségéről híres a székesfehérvári, majd kápolnyásnyéki lakos Zászlós Tibor 1992-ben, az Antall-kormány idején lett a társaság igazgatóságának elnöke, de erről a tiszteletéről 1996 nyarán megvált. Róla a Fejér megyei község lakói annyit tudnak, hogy korábban a baracskai börtön gazdasági igazgatója volt, s a kisegítő gazdaságokon keresztül szerezhett tapasztalatot a mezőgazdálkodásban. 2001 májusában ismét igazgatósági tag lett a társaságban. Zászlós felügyelő bizottsági tag a kivásárló MMB Rt.-ben csakúgy, mint az MI Rt.-ben.

Villányi László az az igazgatósági tag, aki az MM Rt. 1992. évi végi megalakulása óta betölti ezt a posztot, s egyben évtizedek óta a gödöllői Szent István Egyetem tanára, illetve tanszékvezetője. Villányi tavaly óta vezérigazgatója az MMB Rt.-nek, s szintén 2001 nyaratól tölt be felügyelőbizottsági tiszteletet az MI Rt.-ben. Villányi 1993 óta tagja a szintén állami gazdasági múlttal rendelkező, de már korábban privatizált Felsőbábi Rt. igazgatóságának.

A székesfehérvári Jármű Pál szintén az agrártársaság alapítója óta tagja az MM Rt. igazgatóságának. Az 1992-96-os időszakban ő töltötte be a vezérigazgatói posztot, majd – Zászlóshoz hasonlóan – csak az Orbán-kormány színre lépése után, 1998 végétől kerül vissza Mezőfalvára mint igazgatósági tag. Járműről annyit érdemes tudni, hogy szoros rokoni szálak fűzik Glattfelder Bélához, a Gazdasági Minisztérium politikai államtitkárához. Ez azért is érdekes, mert Járműt azután néhány héttel nevezte ki az ÁPV Rt. vezetése, hogy a Torgyán József és Hingyi Beatrix-féle malévos botrány után Orbán Viktor kijelentette, hogy neves és vezető politikusok rokonsága nem kaphat befolyásoló pozíciót állami társaságoknál.

A nagytulajdonosok közül negyedikként az albertirsai lakos József Csaba nevét kell említeni, aki a privatizáció előtt a legrövidebb időt tölthette a mezőfalvi gazdaság igazgatóságában, csupán 2001. május 25-étől tölti be ezt a tiszteletet. Ugyanakkor az állami gazdaságot kivásárló MMB Rt.-ben felügyelőbizottsági tag, míg a nagyüzem dolgait igazából irányító MI Rt.-ben vezérigazgató, s nem mellékesen ő annak a részvénynek a birtokosa, mely elővásárlási jogot biztosít tulajdonosának. József Csaba neve egyébként egy sor más vállalkozásban is feltűnik: ügyvezetője és tulajdonosa a Business Angel Kft.-nek, amely főként üzletviteli tanácsadással, pénzügyi kiegészítő tevékenységgel, társadalomtudományi, humán kutatásfejlesztéssel foglalkozik 2000. márciusi alapítása óta. Szintén üzletviteli tanácsadás az elsődlegesen megjelölt tevékenységi körbe az Akkord Rt.-nek, amelyben József felügyelő bizottsági tag volt 1999 márciusa óta, de a céget tavaly novemberben „végelszámolták”. Erről a cégről annyit kell tudni, hogy a „dőglöttnek” vélt postabankos hiteleket kezelő PB Workout Kft. tulajdonában volt. Üzletviteli tanácsokat ad az a szentendrei Gölle Kft. is, amelynek ügyvezetését József látja el 1995 óta. Szintén felügyelőbizottsági tag József Csaba a Deuterosz Rt.-ben, amely szintén üzletviteli tanácsadással foglalkozik a cégbírósági adatok szerint.

Érdekes lehet még Jávor László neve, aki a mezőfalvi nagyüzem igazgatóságának elnöke lett tavaly május végén, s aki egyben az Magyar Fejlesztési Bank Rt.-ben a 12 állami gazdaság értékesítésén dolgozók egyike volt. A cégbírósági iratok szerint Jávorral egy időben a mezőfalvi nagyüzem felügyelőbizottságába delegálta az MFB egyébként magát Baranyay Lászlót is, az állami bank jelenlegi vezérigazgatóját.